

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Lex Talionis XII. Tabvlarvm Cardinali Baronio Ab Isaaco Casavbono Dicta

Rosweyde, Heribert

Antverpiae, 1614

Tabvla VII. Rectum Baronij iudicium de Pseudo-hieronymi libello de Natiuitate Mariae etiam sine Erasmi subsidio. Christophorus de Castro à Casauboni calumniâ defensus. Leucius hæreticus non est ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10692

sed potiùs Thermis illis Epiphano & Euna-
pio celebratis à præstantiâ, pessimas in eo-
dem agro Gadareno à Strabone memoratas
aquas opponit.

Quòd viri quidam eruditi ex hoc fortè
Baronij loco, mente eius non satis perceptâ,
existimarunt balnea ista in aquam lacu-
strem conuersa, Deo vitia quæ in balneis
istis committebantur vindicante, omnino
frustrâ videtur. Imposuit ipsis memoria,
cùm tempore Epiphaniij adhuc balnea ista
exstarent, qui tamen longè Strabone est po-
sterior. Aliæ igitur hæ aquæ agri Gadareni
à balnearibus aquis.

TABVLA VII.

*Rectum Baronij iudicium de Pseudo-
hieronymi libello de Natiuitate MARIAE,
etiam sine Erasmi subsidio. Christophorus
de Castro à Casauboni calumniâ defensus.
Leucius hæreticus non est auctor libri illius
de Natiuitate MARIAE. Non vnus Ca-
sauboni hac in re error, ignorantia, fraus.
Libri catacriani apud Spartianum qui?*

CASAVBONVS. Rectè Baronius iudi- Exerc. I.
cat, cùm Hieronymi esse negat librum cap. 15.

G 4 oppi-

oppidò infulsum de Natiuitate sanctæ Mariæ, quem superiorum sæculorum imperitia maximo illi viro attribuit.

ROSVEYDVS. Rectè tu quoque iudicasti, cùm Baronij viri vtique iudiciosi auctoritati accedis.

CASAVBONVS. Sed dissimulatum ab eo nollem, summum virum Erasmus, multò ante ipsum de illo partu suppositio veram sententiam pronuntiasse. Erasmi iudicium secuti sunt Melchior Canus, & Sixtus Senensis, atque hac vice Baronius.

ROSVEYDVS. Ego verò dissimulatum à te velim, pronum illum, quo in auctores suspectæ fidei animus tuus fertur, affectum. Quasi verò Melchior Canus acerrimi iudicij vir, Sixtus Senensis accuratus scriptorum censor, Cæsar Baronius imperitarum, vel teipso sæpiùs adstipulante, fabularum explosor, sine Erasmi scholiis aduertere non potuerint, huic libello deesse aliquid à stylo & genio Hieronymi. Vnus quidem

Canus l. II
c. 6. locorū.

Canus Erasmi in hac re iudicij meminit, quem tamen nimis licentiosum censorem esse in alijs, eodem libro & capite monet. Pertendit ipse, & meritò pertendit, nulla mendacia viros sanctos Ambrosium, Cyprianum, Hieronymum, Augustinum, Gregorium referre voluisse. Quia in re Erasmus, inquit,

„ Inquit, Roterodamus alijque iuniores qui-
 „ dam, sæpè ac licenter errarunt. Quid enim
 „ liberius, licentiùs, immoderatiùs dici po-
 „ tuit, quàm Hieronymum asserentem Mat-
 „ thæi Euangelium Hebraicum describendi
 „ sibi copiam fuisse, in eo virum grauissimum
 „ sanctissimumque mentiri? Quæ nunc sug-
 „ gero, vt cum eò in Annalibus Baronij perue-
 „ neris, quàm parum hîc Erasmi, quàm mul-
 „ tum Cani iudicio tribuere debeas, memine-
 „ ris. Et sanè si tanta te Erasmo, quanta Baro-
 „ nio insultandi prurigo tenuisset; potuisses ex
 „ eodem Cano materiam sumere, quòd tene-
 „ bras, quas super vniuersam terram factas
 „ scribit Euangelista, eas ipse super Iudæam
 „ tantùm fusas intelligit; falsæque intelligen-
 „ tiæ causam ponit, neque veram; neque si ve-
 „ ra esset, satis idoneam.

Canus lib.
 II. c. 2.
 Matth. 27.

Et Sixtus Senensis non Erasmi rationibus
 motus scriptum hoc Hieronymo abiudicat,

„ sed quas ipse sibi videtur inuenisse: His, ait,
 „ rebus (de ortu siue stirpe Mariæ, item de in-
 „ fantiâ Saluatoris) inepti quidam auctorita-
 „ tem asserere cupientes, præfationes addide-
 „ runt sub nomine Chromatij & Heliodori
 „ Episcoporum ad Hieronymum, & Hiero-
 „ nymi ad ipsos confictas, quæ vtrumque opus
 „ testarentur à Hieronymo in gratiam eo-
 „ rumdem Episcoporum ex Hebraico Mat-

Sixt. Sen.
 l. 2. Bibl. S.
 in Matth.

thæi volumine translatum, & ab hæretico-
 rum falsationibus expurgatum. Sed cum in
 his libris eadem nunc exstent aniles fabulæ,
 quas Irenæus in primo aduersus Valentinia-
 norum hæreses, & Epiphanius primo Pana-
 rij, sectione tertiâ, ex iis voluminibus refel-
 lunt, palàm apparet impostorum deceptio.
 Gelasius dist. xv. inter libros ab Ecclesiâ
 damnatos vtrumque abiicit. Hæc quidem
 Sixtus. Cuius tamen rationibus Christo-
 phorus à Castro iam responderat, nihil tale
 haberi in hoc de B. Mariæ Natiuitate tra-
 ctatu, quale Epiphanium & Irenæum Six-
 tus vult deprehendisse. De alio illos libro
 agere, uti & Gelasium: quæ tu dissimulas, vni
 Castrium studio traducendi intentus.

Baron. in
 Apparat.
 n. 44.

Baronius quoque ex historicâ ratione,
 quam in scripto reperit, scriptum hoc reie-
 cit: Nec innitimur, inquit, scriptioni; quæ
 hætenus Hieronymi nomine ad Chroma-
 tium & Heliodorum scripta, vulgata est.
 Nam licet in eâ complura veritate constan-
 tia conscripta reperiantur, quæ à dictis au-
 ctoribus sibi vendicent auctoritatem & fi-
 dem: tamen non tantùm eam Hieronymi
 non esse dixerimus, sed auctoris planè ut
 ignoti, sic prorsus imperiti, qui in eâ con-
 dendâ & conscribendâ non nouit aperta vi-
 tare mēdacia, dum ait illis temporibus, qui-
 bus

» bus ea acciderunt, fuisse Issachar summum
 » Pontificem: cùm clarius ipsâ luce habeatur
 » notum, tunc temporis post Hyrcanum Ana-
 » nelo ab Herode traditum Pontificium, inde
 » Aristobulo, & iterum Ananelo, Iesu Fabeti
 » post eum, inde Simoni, Anano postea, ac de-
 » mum ceteris, quos per successionem Iose-
 » phus singulatim recenset: inter quos vsque Ioseph.
 » ad cladem Ierosolymorum per Titum illa- Antiq. l. 15.
 » tam, nullus eius nominis reperitur institutus 16. 17. &
 » Pontifex. Non igitur necesse fuit Baronio de bell. Iu-
 Erasmus hîc citare de partu hoc suppositi- daic. l. 1. &
 tio, cùm ipse Baronius nouo argumêto, nec seq.
 apud Erasmus lecto, scriptum hoc reiiciat.

CASAVBONVS. At vide quàm altas ra-
 dices fabularum & mendacij amor in mul-
 torum animis egerit. Librum enim palàm
 impium, ausus non ita pridem defendere,
 contra horum virorum iustissimam censu-
 ram, Christophorus de Castro Iesuita Hi-
 spanus, O tempora! ô mores! audere ali-
 quem in hac luce litterarum scriptum tueri,
 quod primò constat pseudographum esse;
 deinde à pestilentissimo hæretico profe-
 ctum; postremò nugarum & impietatum
 esse plenum.

ROSVVEYDVS. Ego verò iustiùs excla-
 mem, O tempora! ô mores! audere aliquem
 in hac luce litterarum, & scripto illi iniu-
 riam,

riam, & Christophoro de Castro calum-
niam irrogare. Nec enim scriptum hoc ab
hæretico est profectum, nec impietatis ple-
num, vt tu criminaris; quod te conantem
probare mox ordine prosequar. Pseudogra-
phum esse, vel certè dubij auctoris & inter-
pretis, nec ipse quidem Castrius diffitetur.

Christoph.
à Castro in
historiâ
Deip. in
Catal. Au-
ctorum.

Ait enim: Librum illum vindicare operæ-
pretium est, à quocumque tandem confe-
ctus sit, à morsibus eorum, qui eius auctori-
tatem eleuare contendunt. Item: Vt demus
his, librum hunc à beato Hieronymo non
fuisse traductum, sed ab ignoto quodam &
innominato auctore, pio illo quidem & satis
vetusto. Relinquit igitur in medio Castrius
& auctorem libri & interpretem, vt dici non
possit falsam epigraphen defendere. Nec ta-
men ideò liber aliquis reiiciendus est, & im-
pietatum nugarumque arguendus, quia fal-
sam præfationem præfert. Hoc tam manife-
stum est, vt probatione non egeat. Sed videa-
mus nunc duo reliqua, & ordine differen-
tem Casaubonum audiamus, ac primò de
auctore hæretico.

CASAVBONVS. Ab hæretico eam scri-
ptionem esse profectam cur dubitemus? ipse
doli fabricator palàm hoc profitetur. Non
enim libri auctor postulat haberi, sed inter-
pres dumtaxat. Verus auctor Seleucus Ma-
nichæo.

nichæorū Apostolus, notissimus hæreticus.

ROSVEYDVS. Næ tu homo confidentissimus es, qui existimasti neminem futurum, qui has tuas decurtatas, & aliorum detortas sententias ad amissim reuocaret, & integritati suæ restitueret. Quid impostorem agere, si hoc non sit, equidem nescio. Existimat Casaubonus, vel falsò potius imponit, ipsum Pseudohieronymum interpretem prodere libelli sui, quem vertebat, Seleucum auctorem. Imò verò contrà facit, & Seleucianum libellum reiicit, alium auctore alio amplectitur. Euadit hoc manifestum ex ipsis litteris Chromatij & Heliodori ad Hieronymum, & Hieronymi ad eosdem, vt quidem editiones eorum, licet e mentito nomine, omnes præferunt. Ita igitur Chromatius & Heliodorus: *Ortum Mariæ Reginae Virginis, simul & natiuitatem atque infantiam Domini nostri Iesu Christi in apocryphis inuenimus libris, in quibus multa contraria nostræ fidei considerantes scripta, recusanda credimus vniuersa, ne per occasionem Christi, latitiam Antichristo traderemus.*

Qualis autem liber ille fuerit, quem auerfantur, & quis eius auctor, prodit auctor ille incertus prioribus respondens: *Petitis à me vt vobis rescribam, quid mihi de quodam libello videatur, qui de Natiuitate S. Mariæ à nonnullis*

Chromat.
& Heliodorus apud
Hieron.
tom. 9.

Incertus
apud Hieron.
tom. 9.

*nullis habetur. Et ideò scire volo, multa in eò
 falsa inueniri. Quidam namq; Seleucus, qui
 passionēs Apostolorum conscripsit, hunc libel-
 lum composuit. Sed sicut de virtutibus eorum
 & miraculis per eos factis vera dixit, de do-
 ctrinâ verò eorum plurima mentitus est; ita
 & hîc multa non vera de corde suo confinxit.
 Meminit eiusdem Leucij supposititijs Me-
 lito, verbis pænè iisdem, vt alter ex alterius
 pharetrâ sua deprompserit. Sape scripsisse me
 memini de quodam Leucio, qui nobiscum cum
 Apostolis conuersatus, alieno sensu & animo
 temerario discedens à viâ Iustitiæ, plurima de
 Apostolorum actibus in libris suis inseruit:
 & de virtutibus quidem eorum multa* varia
 dixit: de doctrinâ verò eorum plurima men-
 titus est, asserens eos aliter docuisse; & stabi-
 liens quasi ex eorum verbis sua nefanda argu-
 menta. Nec hoc solùm sibi sufficere arbitratus
 est, verùm etiam transitum B. semper Virginis
 MARIÆ Genitricis Dei, ita impio deprauauit
 stylo, vt in Ecclesiâ Dei non solùm legere, sed
 etiam nefas sit audire. Quod hîc Melito di-
 cit non placuisse Ecclesiæ eiusmodi Acta,
 idem testatur Pseudohieronymus, qui & li-
 brum illum ait à Synodo reprobatum. Fa-
 ctum est, inquit, vt à Manichæi discipulo Se-
 leuco, qui etiam Apostolorum gesta falso ser-
 mone conscripsit, hic liber editus non ædifica-
 tioni,*

Melito
 Episc. Sar-
 denis de
 transitu
 B. Mariæ
 tom. 7.
 Bibl. PP.
 *lege vera.

Incertus
 apud Hie-
 ron. tom. 9.

tioni, sed destructioni materiam exhibuerit; & quod talis probaretur in Synodo, cui meritò aures Ecclesiæ non paterent. Sed quæ hæc Synodus, cui liber hic probatus est, non ædificationis, sed destructionis materiam exhibens? Non alia, opinor, quàm Romana à Gelasio Papâ conuocata, ex quâ habes decreti distinct. xv. cap. III. Libri omnes quos fecit Leucius (Leucius) discipulus diaboli, apocryphi. Quare si auctor huius tractatus ad eam Synodum respexit, multò Hieronymo posterior est.

CASAVBONVS. Hic est, qui in libro B. Augustini de fide contra Manichæos bis vocatur *Leucius*, quod verè Baronius monuit. Sed & Leontius in eodem libro appellatur. In *Actibus*, ait Augustinus, *conscriptis à Leontio, quos ipsi accipiunt.* Intelligit autem eum librum, de quo Pseudohieronymus iste initio; *Quidam Seleucus, qui passiones Apostolorum conscripsit, hunc libellum composuit.* Fortasse scripserat *Leucius*. Nam etiam in epistolâ Gelasij, vbi variè concipitur hoc nomen, prima syllaba semper abest. In Romanâ editione decreti, *Leucius* aut *Leutius*, vt ibi adnotant docti viri. In tomis Conciliorum *Leucius*. Scio tamen Seleucum hæreticum legi apud Philastrium, & Seleucianos ab eo denominatos

apud

apud B. Augustinum . Verba Gelasij Papæ insignia sunt: *Libri omnes quos fecit Leucius, discipulus diaboli, apocryphi* . En qualem scriptorem defendat Iesuita. Nam vt modò dicebamus, eius libelli, quo de agimus, iste, qui sub Hieronymi latère voluit nomine, auctor non est, sed interpret tantum. *Proinde, ait, vt in Hebræo habetur, verbum ex verbo transferre curabo* . Iterum: *Sic narrationis stylum tentabo (fortè temperabo) vt non alia dicam, quàm quæ aut scripta sunt, aut consequenter scribi potuerunt* .

R O S V V E Y D V S. Nihil hîc eximium habes, quod non Baronius viderit & antè monuerit . Sed dum Leucium vel Seleucum auctorem libelli de Natiuitate MARIÆ pergis asserere, antiquum tuum obtines, id est, immaniter errare . Quantò certius Baronij institisses vestigiis, qui non te ad Leucium vel Seleucum, velut huius libelli auctorem, sed ad incertum aliquem, Hieronymi tamen laruâ insignitum, duxisset . Vt autem constet, quæ illa sint acta, quæ Augustinus & Pseudohieronymus asserunt Leucium scripsisse, & an ea etiamnum existant, dicam paulò explicatiùs.

Aug. de fi-
de contra
Manich,
c. 4.

Meminit Augustinus Leucij bis lib. de fide contra Manichæos, & quidem capite 4. non assignato certo eius libro: *In Actibus quoque conscri-*

*conscriptis à Leontio, (Leucio) quos ipsi acci-
 piunt, sic scriptum est: Etenim speciosa figmen-
 ta, & ostentatio simulata, & coactio visibilium,
 ne quidem ex propriâ naturâ procedit, sed ex
 eo homine, qui per seipsum deterior factus est
 per seductionem. An hæc in Actibus Apосто-
 lorum, quos post citat, an in aliquo alio eius
 libro inuenerit, non exprimit. Eiusdem verò
 libri c. xxxviii. certum Leucij librū assignat,
 videlicet *Actus Apostolorum*. Ita enim habet: Idem ibid.
Attendite in Actibus Leucij, quos sub nomi- c. 38.
*ne Apostolorum scribit, qualia sint, quæ accipi-
 tis de Maximillâ uxore Egetis: quæ cum nollet
 marito debitum reddere, cum Apostolus dix-
 rit, Vxori vir debitum reddat, similiter &* 1. Cor. 7.
*uxor viro; illa supposuerit marito suo ancil-
 lam suam Eucliam nomine, exornans eam, sicut
 ibi scriptum est, aduersarijs lenocinijs & fuca-
 tionibus, & eam nocte pro se vicariam suppo-
 nens, ut ille nesciens, cum eâ tamquam uxore
 decumberet. Sed in cuius Apostoli Actis hæc
 Leucij citata reperiantur, non satis clarè
 exprimit: videtur tamen intelligere Acta
 S. Andreae, dum subdit: Ibi etiam scriptum
 est, quòd cum eadem Maximilla & Iphidamia
 simul issent ad audiendum Apostolum An-
 dream, puerulus quidam speciosus, quem vult
 Leucius, vel Deum, vel certè Angelum intelli-
 gi, commendauerit eas Andreae Apostolo: &**

H

perre-

perrexit ad pratorium Egetis, & ingressus cubiculum eorum, finxit vocem muliebrem, quasi Maximille murmurantis de doloribus sexus feminei, & Iphidamiæ respondentis. Quæ colloquia cum audisset Egetes, credens eas ibi esse, discesserit. In Actis S. Andreae apud Abdiam Babylonium occurrit quidem Maximilla, Iphidamia, & Eges, non tamen hæc absurda, quæ hîc ex Actis à Leucio conscriptis narrantur.

Innoc.
Ep. 3. ad
Exup.

Baron. t. I.
ann. 44.
n. 44.

An verò omnium Apostolorum Acta scripserit Leucius, non est facile asserere. Proponam, quæ mihi apud veteres auctores occurrerunt. Innocentius Ep. III. ad Exuperium: *Cetera, quæ sub nomine Matthæi, siue Iacobi minoris, vel sub nomine Petri & Ioannis, quæ à quodam Leucio scripta sunt; vel sub nomine Andrea, quæ à Nexocharide & Leonide Philosophis; & sub nomine Thomæ, & si quæ sunt alia, non solum repudianda, verum etiam noueris esse damnanda.* Baronius ad annum Christi XLIV. ait se legisse manuscriptâ Epistolam in Bibliothecâ Vaticanâ, n. CCXXXIV. nomine Meliti Episcopi Laodicensis, quâ significatur, à prædicto Leucio conficta esse trium tantum Apostolorum Acta, nimirum *Ioannis, Andrea, & Thomæ.* Non dubito Baronium hæc hausisse ex m. s. Melitone de vitâ S. Ioannis Euangelistæ. Nam ms. qui penes

penes me est, ita habet: *Melitus seruus Christi* Melitus
Episcopus Laodiceæ vniuersis Ecclesiis Catho- Præfat. in
licorum æternam in Domino salutem. Volo sol- vit. S. Ioan
licitam esse fraternitatem vestram de Leucio nis Euang.
quodam, qui scripsit Apostolorum Actus, Ioan-
nis Apostoli & Euangelistæ, & SS. Andrea &
Thomæ Apostolorum: qui de virtutibus qui-
dem, quas per eos Dominus fecit, vera dixit, de
doctrinâ verò multa mentitus est: dixit enim,
eos docuisse duo principia, &c. Melitus hic est
 idem Melito, cuius antè verba de Leucio
 auctore transitus B. Mariæ produxi.

CASAUBONVS. Impietas verò istius
 Pseudohieronymi excusari saluo pudore
 non potest: nam quum fateatur, Seleucum,
 siue Leucium de doctrinâ Apostolorum
 multa esse mentitum; ea tamen defendit,
 quæ sunt ab eodem hæretico scripta de vir-
 tutibus & miraculis eorum. Poterátne hic
 planus apertius ostendere, nullam sibi esse
 curam veritatis, neque vllum se inter fal-
 sum & verum statuere discrimen?

ROSVEYDVS. Imò verò Pseudohie-
 ronymus falsum inter & verum, immensum
 discrimen statuit. Ait Leucium multa men-
 titum in doctrinâ Apostolorum, & eam reii-
 cit ac detestatur; non autem in *virtutibus &*
miraculis, quæ vera prodidit. Ecce clara ipsius

H 2

verba:

verba: *Sed sicut de virtutibus eorum (Apostolorum) & miraculis per eos factis vera dixit, de doctrinâ verò eorum plurima mentitus est: ita & hîc (de Natiuitate B. Mariæ) multa non vera de corde suo confinxit.*

CASAUBONVS. Addit de eo ipso libro quem vertebat: *ita & hîc multa non vera de corde suo confingit.* Quis furorem hunc fanaticus non detestetur? fatetur librum ab hæretico scriptum: fatetur multa auctorem de corde suo confinxisse: & tamen amplectitur, vertit, obtrudit.

ROSVEYDVS. Pergis omnino, pergis Casaubone erroris funem neçtere, & quem tibi interpretis de Natiuitate Mariæ furorem fingis, detestari. Non enim interpres, quem vertebat librum, fatetur ab hæretico scriptum, & multa in eodem conficta; sed de alio hoc auctore, de alio libro dicit, vt iam dixi: quem non amplectitur, sed reiicit; non vertit, sed indignum versione æstimat; non obtrudit, sed occultat. Ita tu hîc furiosum Orestem miti Hippolyto supposuisti. Illud enim hîc apud Pseudohieronymum, intelligis de libello Pseudohieronymi, cum ipse intelligat de libello Leucij, vt iam satis supra declaratum. De alio eiusdem libro Melito iam antè citatus: *Transitum B. semper Virginis MARIÆ Genitricis Dei, ita impio de-*
pra-

prauavit stylo, vt in Ecclesiâ Dei non solum legere, sed etiam nefas sit audire.

CASAVRONVS. Sed audiamus facti defensionem egregiam: *Illud liberè dico, quod fidelium neminem negaturum puto; siue hæc vera sunt siue ab aliquo conficta, sacrosancta S. Maria magna miracula præcessisse, maxima consecuta fuisse, & idcirco saluâ fide ab iis, qui Deum facere ista posse credunt, sine periculo animæ suæ credi & legi posse.* Impium hominem, & stultè delirum! Nam si valet hæc ratio, vt credi omnia debeant, quæ aliquis hæreticus aut fanaticus finxerit, quia Deus illa potest facere: quid est cur deliria Rabbiorum, aut etiam Mahometis, respuamus? Etsi enim stupenda sunt, & insana figmenta, quæ in libris Rabbiorum, aut in Alcorano recitantur; nihil tamen est adeò portentosè excogitatum, quod, si omnipotentiam Dei respicimus, fieri à Deo non posse credi debeat. Apage à Religione Christianâ adeò absurdam, adeò impiam sententiam.

ROSVEYDVS. Hic verò non agit interpres ille de Leucij hæretici libro, sed de suo, quem vertebat. Quem quia Matthæi Euangelistæ esse, licet eius nomen codicis frons præferret, non audet asserere; nihil tamen eo contineri, quod non *saluâ fide, sine periculo animæ credi & legi possit*, intrepidè

asseuerat. In omnibus D. Hieronymi editionibus libellus ille de *Natiuitate Mariae* circumfertur. Inspice, lege; & si quid deprehendas, quod *sine periculo animæ & credi & legi* non possit, tunc demum exclama: *Impium hominem, & stultè delirum!* tunc cum deliriis Rabbinorum, tunc cum Mahometis insanis figmentis eum libellum compara.

Quòd si nihil ibi tale occurrit (certè nihil tale etiam rigidi censores deprehendère) cur tantopere contra libelli auctorem, contra interpretem furis? Meminisses aliã, sed simili tamen in re, modestiæ Hieronymianæ, qui etsi certò sibi putabat constare, non esse Zachariæ patris Ioannis Baptistæ sanguinem, quo plerique fratres simpliciores putabant rubere saxa, quæ è templi ruinis supererant, non eos tamen condemnauit, non ar-

Hieron. in
c. 23. Mat.

guit temerariæ credulitatis: *Simpliciores*, inquit, *fratres inter ruinas templi & altaris, siue in portarum exitibus, quæ Siloam ducunt, rubra saxa monstrantes, Zachariæ sanguine putant esse polluta. Non condemnamus errorem, qui de odio Iudeorum & fidei pietate descendit.* Sciebat errorem esse Hieronymus, nec tamen eum damnabat, quòd ex odio Iudeorum, quòd ex fidei pietate descenderet. Censebat igitur ita credi posse, *saluâ fide, & sine animæ periculo.* Et tu interpretem libelli de

Nati-

Natiuitate Mariæ damnabis, quia censuit *saluâ fide, sine periculo anima & credi & legi posse*, non ea, de quibus certus erat falsa esse; sed dubia, sed non satis explorata? cùm Hieronymum videas, ex pietate profectum errorem (etsi certò eum errorem æstimaret) non audentem condemnare.

Quòd si sacratori & à Scholasticis ex-cultæ aliquando Theologiæ operam dedif-fes, Casaubone, diuersos veritatis gradus, diuersam fidei obiectam materiam; quædam indubitatè credi, quædam piè credi posse di-diciffes. Sed nondum serum discere, etsi æta-te sis grandiore. Agnosces, spero, tiro lani-stam, Francus Francum, discipulus magi-strum, clarum Galliæ decus, Ioannem Ger-sonem, Doctorem resolutissimum & Chri-stianissimum. Ille igitur de toto hoc gene-re (verba eius sunt, sed compendio, qui-busdam recisis) ita differit, quadripartitum veritatum ordinem statuens.

- » Primò sunt veritates, quæ credi debent
- » immediatè & explicitè à Deo reuelatæ esse;
- » quarum triplex gradus est:
- » Primus est canon totius Scripturæ sacræ.
- » Secundus est veritatum ab Ecclesiâ de-
- » terminatarum, quæ ab indubitatâ relatione
- » Apostolorum per successionem continuam
- » deuenerunt.

Gerson,
tom. I. in
decl. verit.
quæ cre-
dendæ sunt.

H 4

Tertius

Tertius est veritatum specialiter aliquibus reuelatarum, quæ ab illis, quibus reuelatio facta est, absque vllâ dubitatione credendæ sunt.

Secundò, sunt veritates omnes & singulæ quæ concluduntur ex præmissis veritatibus in consequentiâ certâ in lumine fidei, vel in euidenti lumine naturali: quamuis non in propriâ formâ verborum illic habeantur.

Tertiò, sunt veritates, quæ ex veritatibus quadruplicis gradus antè dicti, vel aliquibus earum deducuntur in consequentiâ tantummodò probabili vel topicâ.

Quartò, sunt veritates illæ, quæ tantummodò faciunt ad nutriendam vel fouendam deuotionis religiosam pietatem: quæ magis inducuntur ad inflammandum affectum, quam ad instruendum intellectum: vbi pietas deuota magis aspicitur, quam veritas certa. vbi hoc vnum reprobatur, si ad effectum assertionis temeritas, priusquam elucideretur alio modo per Ecclesiam vel rationem certam ipsa veritas; aut si superstitionem, hoc est, religionem superfluum & vanam induceret. Vnde, sicut dicit Aristoteles, *Nihil refert quedam falsa probabiliora esse quibusdam veris*: ita nihil refert quedam falsa pie credi, non quòd eâ ratione, quâ falsa sunt, vel si sciuntur esse falsa, credi possunt:

procul

„ procul hoc à pietate fidelium : sed cadit exi-
 „ stimatio vel pia credulitas non super verita-
 „ te vel falsitate, sed tantummodo super ap-
 „ parentiâ vel probabilitate. Et hoc utique
 „ non est periculosum : quia constat de appa-
 „ rentiâ & probabilitate, dum falsitas vel ve-
 „ ritas ignota est. Propterea sapientissimè dixit Apud Hie-
 „ ron. ep. 10.
 „ tom. 9.
 „ Hieronymus, quòd de talibus eligibilius est
 „ piè dubitare, quàm temerè definire. Sicut
 „ stat quodlibet contradictorium esse proba-
 „ bile; & vnum stat cum altero, non in verita-
 „ te, sed probabilitate : sic diuersis respectibus
 „ vtrumque cõtradicorium credi potest cum
 „ fidei pietate, dum tamen sit animus ab as-
 „ sertione pertinaci alienus.

„ Respicit autem iste gradus Legendas &
 „ miracula Sanctorum, vitas Patrum, visiones
 „ deuotarum personarum, recitationes & opi-
 „ niones sacrorum Doctorum, quæ omnia sus-
 „ cipit Ecclesia & legi permittit, non quòd
 „ determinet talia' de necessitate salutis esse
 „ credenda : sed quia proficiunt ad commo-
 „ uendos affectus pios fidelium, & in ædifica-
 „ tionibus ipsorum, dum in talibus nihil de
 „ certitudine scitur esse falsum; quamuis et-
 „ iam nesciatur illud certitudinaliter esse ve-
 „ rum, quod oportet; nec vt tale credendum
 „ proponitur. ita quòd magis hîc attenditur
 „ id, quod piâ recogitatione fieri potuit, quàm

H s illud

illud quod factum est. Et hoc apud oratores creberrimum reperitur; qui ex aliorum personis dicunt ea quæ non personæ dixerunt, sed quæ dicere potuerunt: sicut in Legendâ beatæ Agnetis, & beati Sebastiani, & similibus continetur.

Si ab hoc illustri Galliæ fidere, tenebrosis tuis Exercitationibus lucem intulisses, Casaubone, non in ea incidisses præcipitia.

CASAVBONVS. Accipe cumulum impudentiæ, furoris, sceleris. Nam exemplo Matthæi Euangelistæ, si Deo placet, impostor iste factum tueri audeat: *Siquidem*, ait, *sanctum Euangelistam Matthæum eundem libellum liquet composuisse*, (quid sibi velit hac voce, nescio: non enim potuit Matthæus librum composuisse, quem scripsit Seleucus, siue Leucius, ut ipse impostor paulò antè dixit.) & *in capite Euangelij sui Hebraicis litteris obsignatum apposuisse: quod an verum sit, auctori præfationis, & fidei scriptoris committo*. Hæc Pseudohieronymus. Christophorus de Castro, qui nihil hîc inuenit quod reprehédât, quàm benè sentiat de Euâgelistâ Matthæo ipse viderit. Ego & Matthæo, & ipsi Spiritui sancto, atque adeò etiam B. Virgini iniuriam fieri contendo ab iis omnibus, qui fidem vllam istis nenijs habent: maiorem ab iis, qui defendunt, quod facit ille Iesuita.

Ros-

ROSVEYDVS. Imò verò accipe cumulum impudentiæ Casaubonianæ, furoris Casauboniani, sceleris Casauboniani. Non mirum te nescire quid velit, qui mendacio vno posito, falsa conaris superstruere. An verò S. Matthæum certum huius libelli auctorem æstimauerint pseudonymi, Chromatius, Heliodorus, & Hieronymus; eorum collatis verbis disces. Ita igitur ad Hieronymum scribunt Chromatius & Heliodorus:

Dicunt sanctitatem tuam beatissimi Matthæi Apud Hieron. tom. 9.
Euangelistæ manu scriptum volumen Hebraicum inuenisse, in quo & Virginis matris, & Saluatoris infantia esset scripta: & idcirco tuam charitatem per ipsum Dominum nostrum Iesum Christum expetimus, quatenus & illud ex Hebræo Latinis vocibus tradas, non tantum ad percipiendum quæ sunt Christi insignia, quantum ad hereticorum astutiam excludendam; qui vt doctrinam malam iustituerent, bonam Christi natiuitatem suo mendacio miscuerunt, vt post dulcedinem vitæ, mortis amaritudinem occultarent. Respondet his interpres, non planè fidem adhibens Matthæi eum esse tractatum, quem titulus præferebat, asserens tamen, nihil habere noxium: *Vt in Hebræo habetur, verbum ex verbo transferre conabor: si quidem S. Euangelistam Matthæum eundem libellum liquet composuisse,*

fuisse, & in capite Euangelij sui Hebraicis litteris obsignatum apposuisse; quod an verum sit, auctori praefationis, & fidei scriptoris committito. Ipse enim ut haec dubia esse pronuntio: ita liquidò falsa non affirmo. Illud autem liberè dico, quod fidelium neminem negaturum puto, siue haec vera sint, siue ab aliquo conficta, sacrosancta sanctae Mariae magna miracula praecessisse, maxima consecuta fuisse: & idcirco saluam fide ab his, qui Deum ista facere posse credunt, sine periculo animae suae credi & legi posse.

Vides nunc, Casaubone, in quot errores incurreris, dum odio Societatis nostrae, omnem occasionem arripuisti Socios traducendi. Absit, absit, ut Castrius noster haereticum librum defenderit: ut Leucio vel Seleuco, vel alicui Manichaeorum patrono suppetias ierit. Quin imò Castrium ipsum audi, quanta ipsi cura veritatis fuerit, ne quid in Marianam historiam vel falsum vel fictum irreperet. Ita enim ad Lectorem praefatur:

Christoph. à Castr. in hist. De p. praefat. ad Lector. Cùm prima haec lex contextenti historiam proponatur, assertio veritatis, ea quidem, si usquam alibi, in Christianam historiã maximè obseruanda est, in qua praecleara Sanctorum gesta referuntur: ne vel temerè fingamus, quod eos gessisse nescimus, vel quae ab aliis ficta sunt, tamquam vera ad posterorum memoriam, nõ sine gemino piaculo, transferamus.

„ mus. Quòd si meritò cauendù est in eâ nar-
 „ ratione, quæ de cuiusvis Sãcti vitã suscipitur;
 „ in texendã Deiparæ historiã quãtam curam
 „ adhibere nos æquum fuerit, ne commenti-
 „ tiis narrationibus eius fidem & auctoritatem
 „ imminuamus; vbi, si vel leuiter à veritate re-
 „ cesserimus, grauiter errasse conuincamur?

„ Quare in hoc me non exiguam operam
 „ & studium impèdisse fateor, vt quàm maxi-
 „ mã possem diligentia sanctos Patres euolue-
 „ rem, sacros historiographos tum Græcos
 „ tum Latinos perlegerem, ipsamque sacram
 „ historiam, quam præ manibus semper ha-
 „ bemus, scrutarer; vt ita ex illis omnibus bre-
 „ ui compendio, ad historicam methodum
 „ redigerem, quidquid vndique potuerit col-
 „ ligi, quod ad vitam Virginis, ab illustri ortu
 „ vsque ad obitum felicissimum contexen-
 „ dam, esset quàm verissimum, &c.

„ Ne verò mihi omnem fidem arrogarem,
 „ auctorum omnium testimonia integra hanc
 „ historiam comprobantia volui legentibus
 „ ante oculos ponere: tum vt vnde esset de-
 „ sumpta, quibusque testibus confirmata, fa-
 „ cilè possent perspicere; tum vt ea quæ apud
 „ innumeros pænè auctores habentur, absque
 „ infinitâ librorum supellectile, quæ ad id opus
 „ erat, in hoc exiguo libelli nostri volumine
 „ legerentur.

Mihi

Mihi igitur diligentiam, summumque in
 quærendo scribendoque laborem tribuant
 velim, qui hoc opus lecturi sunt; auctoribus,
 quos refero, fidem; historiæ ipsi veritatem;
 Virgini Deiparæ, quæ nobis est, semperque
 erit materia & loquendi & scribendi, sum-
 mas laudes & gratias infinitas, pro fructu, si
 quem eius beneficio sumus hoc labore per-
 cepturi.

Ita Castrius noster ad historiam Virginis
 Deiparæ texendam, summum studium; ad
 fabulas excludendas, veritatem; ad aucto-
 ritatem & fidem maiorem, ipsas sanctorum
 Patrum attulit sententias: quorum omnium
 in fine historiæ catalogum texit, habitâ æta-
 tis ratione. Si quod auctoris cuiuspiam scri-
 ptum intercurrat dubium, non ei insistit, nisi
 auctoris minimè dubij suffragio roboretur.
 Equidem scriptum illud de Natiuitate Mariæ,
 quod tantopere de hæresi & blasphemiâ in-
 cusas, longè ab iis abesse meritò asserit.

Consultius omnino fecisses, si Ecclesiasti-
 corum librorum censuram Romanæ Eccle-
 siæ reliquisses. Habes *Catacrianos libros* apud
 Augustæ historiæ scriptores, de quibus no-
 sti nondum inter Criticos conuenire. De

Ael. Spart. Adriano Imperatore ait Spartianus: *Cata-*
 in Adrian. *crianos libros obscurissimos, Antimachum*
imitando scripsit. Lilius Gregorius Giraldus
 histo-

historiæ poëticae Dialogo v. legebat olim, καὶ Girald. dial. 5. hist. poet. Τεγίανῆ, vel κατ' Ἀδριανῆ, quod videlicet ipse de se Græcè scripsisset. testaturque Hermolaum Barbarum legisse *Catachlyanos*, à tenebris scilicet libros obscurissimos. Sic idem Hermolaus apud Plinium lib. xxxiv. cap. viii. legit *Catachlysin*, ab ἀχλη, seu ἀχλὺς caligo. Alciatum verò Ic^{um} *Catacriticos* legisse, ait idē Giraldus, quasi dicas, *condemnatorios* libros, κατὰ τὸ κατὰ κελίω. Ianus Parrhasius diuinat, καὶ Ἀκκίανῆ, *contra Accianum*. quo nomine quidā libri tutorē Hadriani præferunt, non *Tatianum*. Scaliger apud Casaubonum ad historiam Augustam legit *Catachrianos*, quasi libros τῶν καὶ γέειαν λεγομένων. Casaubonus ex regis membranis *Catacaymos*, id est, κατὰ καυμὸς, siue κατὰ καυσμὸς, vel quod incendium Phaëthonticum, vel Heracliteam ἐμπύρεσιν iis libris tractasset. Tutiùs sanè de horum librorum lectione & materiâ disputat Casaubonus, quàm de Leucij vel Seleuci operibus: quorum execrandas blasphemias, & fabulas, innoxio apud Hieronymum scripto conatus est ascribere.

Liceat mihi, bonâ Criticorum veniâ, & meam hîc opinionem proponere. Videntium censeo, num vulgata lectio suum locum, ascititîs reiectis, occupare possit. Notum

Ian. Parrh.
epist. ad
Hadrianū
Card.

Iul. Firm.
l. 8. c. 19.

Ael. Spart.
in Aelio
Vero.

Tertull.
Apol. c. 5.

tum nimis; quantopere Antinous Hadriano in deliciis fuerit. Exstat eius ex ære numus antiquissimus & elegantissimus, quem & hîc in amici manibus spectavi, & qualem etiam è Thuani Præsidis cimeliis exhibet ad historiam Augustam Casaubonus. Refert ille ab vnâ parte vultum Antinoi, ab alterâ arietem; quâ formâ Antinoi genesin exprimi existimo, quòd quibusdam in more fuerit, in numis genituras suas exprimere. Sic in numis Augusti Capricornus eius genitura exprimitur. Nec abludit Aries à cinædicâ Adriani & Antinoi vitâ, quâ infames horoscopo Ariete nasci prodit Firmicus. Qui sub Ariete nascebantur, *νερανοί* dicti apud Astrologos. Hinc *Catacriani* fortè libri, qui genituras eorum exprimerent, quibus Aries erat natale astrum. . Adrianum de genituris librum scripsisse, non abhorret ab eius ingenio & studio: nam idem Spartianus tradit, eum *Matheseos* fuisse peritissimum, & Veri genituram scisse. *Fertur Adrianum Veri scisse genituram.* item: *Fuisse Adrianum peritum Matheseos, Marinus Maximus vsque adeò demonstrat, vt eum dicat cuncta de se scisse, sic vt omnium dierum vsque ad horam mortis futuros actus antè præscripserit.* atque hinc Tertullianus eum vocat *omnium curiositatum exploratorem.*

TABV-